Memo

Aan
commissie Maatschappij en Welzijn

Datum
14 april 2023

Registratienummer

Auteur
Susanne Koken-Eurlings

Domein/Team
Team Bestuursdienst

Ambtelijk opdrachtgever
Programmamanager
Duurzaamheid

Doel van de memo
Informeren

Afschrift aan
N.v.t.

Bijlage(n)
Geen

Onderwerp
Stand van zaken toeslagen energiearmoede

Geachte commissieleden,

Door de gemeenteraad zijn in december 2022 middelen ter beschikking gesteld ter compensatie van energiekosten voor burgers, bedrijven, verenigingen en (culturele) instellingen. Via deze memo informeer ik u over de stand van zaken over energietoeslagen en de acties betreffende de inzet van energie bespaarcoaches, de energieknip en de witgoedregeling. In deze memo geef ik per onderdeel weer wat de stand van zaken is.

Energiearmoede
Volgens een recent rapport van onderzoeksorganisatie TNO leven zo'n 550.000 Nederlandse huishoudens in zogeheten energiearmoede. Bijna de helft (48%) van alle huishoudens in Nederland woont in een huis met minder goede energetisch kwaliteit die ze niet op eigen kracht kunnen verduurzamen. Ruim de helft van hen (26,7%) zijn huurders zonder beslissingsbevoegdheid tot verduurzamen, de overige huishoudens (21,3%) betreft woningeigenaren met onvoldoende financiële armslag om hun huis zelfstandig te kunnen verduurzamen. Door de actuele stijging van de energieprijzen is hun energierekening fors gestegen, wonen ze meestal in een slecht geïsoleerd huis en hebben ze een laag inkomen. Energiearmoede is er altijd geweest, maar is nu actueler.

De aanpak
Eind 2021 hebben de Bestuurscommissie Sociaaleconomische Structuurversterking en de Bestuurscommissie Duurzaamheid opdracht gegeven om ambtelijk een voorstel uit te werken m.b.t. de extra financiële middelen die het kabinet medio oktober 2021 heeft aangekondigd voor de aanpak van energiearmoede onder kwetsbare huishoudens. De Bestuurscommissies zijn akkoord gegaan met de hoofdlijnen van een regionale aanpak en hebben ingestemd met een verdere uitwerking daarvan.

In de Bestuurscommissie van juli 2022 heeft wethouder Gelderblom een presentatie gegeven over de urgentie en mogelijkheden van een daadkrachtige crisisaanpak. Afgesproken is dat Heerlen dit uitwerkt in een

blauwdruk met opties waar de deelnemende Parkstadgemeenten een keuze uit kunnen maken. Voor Heerlen heeft dit geleid om naast de energietoeslag een voorstel te maken over de energiematrix waarin de maatregelen voor Heerlen zijn beschreven.

Energietoeslagen

Om hier aan te kunnen voldoen moeten inwoners voldoen aan:

- Zelfstandig wonen in de gemeente Heerlen.
- Vanaf 21 jaar of ouder.
- Wanneer iemand 18 t/m 20 jaar is krijgt deze de aanvulling uit Participatiewet, art. 12.
- Niet uitgesloten zijn van het recht op bijstand (bv detentie).
- Nederlander zijn of hiermee gelijkgesteld zijn.
- Een inkomen hebben dat gelijk of lager is dan 120% van de bijstandsnorm of tussen 120% en 130% van de bijstandsnorm of u bent toegelaten tot de schuldhulpverlening van de gemeente Heerlen.

In totaal zijn er 10.390 energietoeslagen uitbetaald. Het betreft 9.653 energietoeslagen van 1300 euro, uitbetaald aan huishoudens met een inkomen tot 120 procent van de bijstandsnorm in 2022.
Inmiddels hebben 8711 huishoudens van deze huishoudens vorige week ook een voorschot van 500 euro op de energietoeslag 2023 ontvangen.
Ongeveer 737 huishoudens met een inkomen tussen de 120 en 130 procent van de bijstandsnorm ontvingen 800 euro voor de energietoeslag 2022.
De energietoeslag 2022 kan nog tot 1 juli 2023 aangevraagd worden.
In juni 2023 verwachten wij, na de vaststelling van een nieuwe wet, meer informatie te geven over de verdere uitwerking van de energietoeslag 2023.

Inzet energiecoaches

Naast de energietoeslag willen we de meest kwetsbare huishoudens (zie doelgroep) in de stadregio Parkstad voorzien van:

a) Een mogelijk bezoek van een energie bespaarcoach;
b) €250,- om te besteden aan producten die moeten leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening (Energieknip);
c) Witgoedregeling.

Deze regelingen zijn bedoeld voor kwetsbare huishoudens. Hieronder wordt voor bovenstaande regelingen verslaan:

- Uitkeringsgerechtigden, aanvragers bijzondere bijstand en inwoners via vroeg signalering (door melding van betalingsachterstand).
- Inwoners die tot minima behoren maar bijvoorbeeld werken of andere uitkering hebben (max. 130% van bijstandsnorm).
- Inwoners die in specifieke probleemsituaties verkeren vanwege de stijgende energiekosten, mandaat bij ketenpartners. Daar waar ketenpartners, als signalerende partij en verwijzer, schrijnende gevallen tegen komen die buiten de boot vallen kunnen ketenpartners deze helpen met een verwijzing (bijv. welzijnswerk, Kansrijke Start, Standby, voorzieningenwijzer).

Op 25 mei 2022 heeft de Bestuurscommissie ingestemd met een verdere uitwerking van de regionale aanpak. Dit heeft uiteindelijk op 18 oktober 2022 geresulteerd in de lancering van het verbond voor energierechtvaardigheid.

Onder de vlag van de WoonWijzerWinkel is in dezelfde periode als de lancering van het verbond voor energierechtvaardigheid gestart met de inzet van energie bespaarcoaches. Deze actie wordt in heel Parkstad uitgevoerd. Inwoners van Heerlen kunnen gratis gebruik maken van een energie bespaarcoach. De energie bespaarcoaches geven advies over hoe en met welke kleine aanpassingen energie bespaard kan worden.

De Resultaten

	Heerlen
Coach afspraak	430
Energieadvies gesprek	17
Installatiehulp	46
Totaal aantal bezoeken	1620

** Resultaten 10 februari 2023*

De gerealiseerde besparing op de energierekening, door het toepassen kleine middelen op advies van de energie bespaarcoaches, liggen tot 12-15%. Daarnaast is er ook een besparing van de energierekening te zien tot 15% door dat het gedrag na een advies gesprek met een energie bespaarcoach is veranderd.

De wijkaanpak

Naast de inzet van energiecoaches hebben we in Heerlen ons ook gefocust op een wijkaanpak met als doel promoten van de energie bespaarcoaches, de Energieknip en de witgoedregeling en het vergroten van bewustwording over verduurzaming van je eigen woning en de relatie met gezondheid.

Hieronder een kort overzicht van de diverse acties.

Periode	Actie	Inzet
december 2022	evenementen van Nationaal programma Heerlen – Noord (Kasteel Hoensbroek) en Wintertijd Heerlen	• Hierbij is aandacht besteed aan het promoten van de energie bespaarcoaches, E-knip en het Wellbased project.
december 2022 en januari 2023	informatiepunten van de gemeente geweest (Schunck bibliotheek) bezoeken gebracht aan de buurtpunten in de wijken.	• Informatievertrekken ten aanzien van aanvraag energietoeslag. • Flyers en posters ter promotie van de WoonWijzerWinkel, gemeente en Wellbased project verstrekt.

januari t/m maart 2023	aanbelactie 4200 adressen die behoren tot de doelgroep < 120%	• Onderzocht waarom deze bewoners geen gebruik maken van de hulpmiddelen. • Informatie gegeven over de energie be-spaarcoach, de E-knip, de witgoedregeling en Wellbased (alleen in de focuswijken Heerlen-Noord).
14 april t/m mei 2023	een aanbelactie voor Woningstichting Weller bij 212 adressen	• Onderzocht waarom deze bewoners geen gebruik maken van de hulpmiddelen. • Informatie gegeven over de energie be-spaarcoach, de E-knip en de witgoedregeling.

De bovenstaande wijkaanpak heeft en positief effect op het aantal afspraken met een energie bespaarcoach.

Parkstad Energieknip

Gelijktijdig met de lancering van het verbond voor energierechtvaardigheid en onder de vlag van is ook de Parkstad Energieknip beschikbaar gesteld voor de doelgroep.

Wat is de energieknip

De Energieknip is een digitale beurs, welke het mogelijk maakt om een gratis afspraak met een energie bespaarcoach in te plannen. Daarnaast staat er ook een tegoed van € 250,- voor de doelgroep. Hiermee kan men energiebesparende producten kopen bij de in Parkstad gevestigde Gamma's, Hornbach, Karwei, Hubo en de WoonWijzerWinkel.

De resultaten

De succesvolle lancering van de Parkstad Energieknip heeft voor onderstaande resultaten gezorgd.

	Heerlen	Parkstad
Brieven (QR-codes) verstuurd	9627	20880
Brieven (QR-codes) geactiveerd	6120	12938
Gem. besteed bedrag per huishouden*	€174,38	€172,87
Activatiepercentage	63,6%	61,6%
Overheadpercentage	16%	24%
Energiecoaches	2530	4468
Installatiehulp	354	627

** Van de huishoudens die er daadwerkelijk gebruik van hebben gemaakt*

*** Cijfers van 31-03-2023*

Achter de cijfers & Opschaling
We hebben extra aandacht besteed aan bekendmaking van deze actie. In het collegevoorstel is daarom uitgegaan van een activatiepercentage van 30%. Gelukkig is de aanpak rondom de Parkstad Energieknip succesvol, er is meer dan het dubbele percentage bereikt. Toch betekend dit dat 40% niet in aanraking is gekomen met deze regeling, ondanks diverse berichtgevingen in bijvoorbeeld de Stadskrant en de exposure van het Verbond. Om alsnog zoveel mogelijk inwoners uit de doelgroep te bereiken zijn (alsnog) aanvullende maatregelen genomen, onder andere fysieke vouchers en aanbelacties. Er is nihil gebruik gemaakt van de fysieke voucherregeling. De aanbelactie bracht meer succes. Vanaf februari 2023 is bij de adressen die geen energiecoach hadden afgenomen aangebeld. Dit heeft geresulteerd in een gemiddelde toename van energiecoachesbezoeken van 25%.

Initieel was de rechthebbende doelgroep op de regeling een groep met inkomen tot maximaal 120% van de bijstandsnorm. Heerlen heeft dit percentage verhoogd naar 130%. Aanvullend hierop is besloten een groep rechthebbenden te creëren in de inkomenscategorie 130% tot 175% van de bijstandsnorm. Deze groep heeft recht op een energie bespaarcoach en de Parkstad Energieknip van €100,-. Ook is er een groep gecreëerd boven de 175% van de bijstandsnorm, in feite de overige inwoners van Heerlen. Hiervoor zijn tot een maximum van 500 gratis bezoeken van energie bespaarcoaches aan te vragen.

Looptijd
De SPUK regeling C55 Aanpak Energiearmoede is de financieringsbron van de middelen. Deze regeling liep initieel tot 31-12-2023, maar is met een jaar verlengd tot eind 2024. Omdat niet alle middelen die beschikbaar zijn gesteld deze winter (2022/2023) zijn uitgegeven is er ruimte in het budget. Onderzocht wordt hoe we dit budget verder inzetten.

Witgoedregeling
De witgoedregeling is er voor huishoudens met een inkomen tot 175% van het sociaal minimum opgenomen. Uitgangspunt voor een dergelijke regeling is dat een vervanging onderdeel moet uitmaken van een breder bespaaradvies van een energie bespaarcoach. Er is voor gekozen dat huishoudens maximaal één apparaat kunnen omruilen voor een nieuw, energiezuinig en kwalitatief goed apparaat. De witgoedregeling is vanaf 20 februari jl. gestart. Een aanvraag kan alleen via de energie bespaarcoach lopen.

Sinds de start van de witgoedregeling zijn de volgende acties uitgevoerd:

- Vanaf de start van de omruilactie op 20 februari 2023 is bij alle bezoeken van de energie bespaarcoaches aan huishoudens met een inkomen tot 130% het witgoed beoordeeld en is de omruilactie aangeboden.

- Mensen die tussen december 2022 en 20 februari 2023 een bezoek hebben gehad van de bespaarcoach zijn telefonisch benaderd. Hen is aangeboden om het witgoed te laten beoordelen tijdens een 10-minutenbezoek door een bespaarcoach. Het gaat hierbij om ca. 100 huishoudens.
- Alle huishoudens die voor december 2022 zijn bezocht door de bespaarcoaches ontvangen vanaf 31 maart jl. een brief. In deze brief wordt uitleg gegeven over de omruilactie en wordt aangeboden om mee te doen aan de omruilactie en een beoordeling in een 10 minutenbezoek. Het gaat hierbij om circa 1500 huishoudens.

De resultaten
Op 31 maart jl. hadden we 686 aanvragen binnen gekregen. Onlangs zijn er door de verstuurde brievende brieven 100 aanvragen bijgekomen. De gemiddelde besteding per huishouden is 720 euro.

In totaal zijn er in Heerlen 10.862 huishoudens tot met een inkomen tot 130% aangeschreven. 98 huishoudens met een inkomen 130-175% krijgen in week 16 een brief en QR-code. 10 huishoudens met een inkomen > 175% krijgen deze week (week 15) nog een brief met het aanbod voor een adviesgesprek door energie bespaarcoach. Daarnaast wordt hier ook aandacht besteed in de aankomende Stadskrant.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,
namens dezen,
Wethouder voor Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed
C. Gelderblom

Dit memo is digitaal ondertekend en daarom staat er geen handtekening onder.